

Sorular ve Cevaplarla Yeni Lizbon Stratejisi

Avrupa Komisyonu başkanı Jose Manuel Barroso 2 Şubat Çarşamba günü Lizbon stratejisini yeniden canlandırmayı hedefleyen öneriler paketini Avrupa Parlamentosu'nda açıkladı.

Avrupa Komisyonu'nun AB'de daha fazla büyüme ve istihdam yaratmak amacıyla belirlediği eylem planına göre hedeflenen, 2010'a kadar Gayri Safi Milli Hasıla'yı yüzde üç artırmak ve 6 milyonun üzerinde iş olanağı yaratmak.

Ancak bu noktada akıllara pek çok soru geliyor. Avrupa Parlamentosu'nun 2 Şubat tarihinde yayınladığı memorandumda bu sorular şu şekilde ele alınıyor:

Neden Lizbon Stratejisinde yeni bir başlangıca ihtiyaç duyuldu?

Avrupa Birliği'nin 2000 yılında Lizbon Gündemi adı altında aldığı kararlara ulaşmak için şuana kadar yeterince ilerleme kaydedemediği düşünülüyor. 1996'dan bu yana Avrupa her geçen yıl Amerika'nın gerisinde kalıyor. ABD işgücü verimliliği konusunda Avrupa'nın iki katı daha hızlı ilerliyor.

Avrupa yeterince yatırım yapmıyor; yatırımda büyüme Avrupa'da ortalama %1.7 iken, Amerika'da bu rakam yılda % 5.4.

AB, Araştırma & Geliştirmeye (AR-GE) yeterince para harcamıyor: ABD, ARGE'ye Avrupa'dan 100 milyar Euro daha fazla harcıyor. Amerika nüfusunun yüzde % 32'si üniversite ya da dengi bir okuldan mezunken Avrupa'da bu, % 19'larda kalıyor. Ayrıca Amerika, Avrupa ülkelerinin pek çoğunun öğrenci başına yaptığı yatırımın iki katını yapıyor.

2004 yılında Euro alanının ortalama büyümesi % 2.2'de kalırken ABD ekonomisi % 4.3, Japonya % 4.4, Hindistan % 6.4 ve Çin % 9 büyüdü.

Avrupa Komisyonu'nun önerisinde yeni olan kısımlar neler?

1. İstihdam ve Büyümeye odaklı yeni bir Eylem Planı

Yeni eylem programı birliğe ve üye ülkelere üretkenliği artıracak yeni ve daha iyi istihdam olanakları yaratmayı sağlayacak öncelikleri belirliyor.

Büyümeye itici güç sağlayacağı düşünülen yeni eylem planının ana hatları şöyle:

- Tek pazarı genişletmek ve derinleştirmek
- AB altyapısını genişletmek ve iyileştirmek
- Yatırımı desteklemek ve Araştırma&Geliştirme için vergi ortamını geliştirmek
- AB devlet yardımını Araştırma&Geliştirme ve yenilik için kullanmak
- Bölgesel yenilik kutupları oluşturmak ve bir "AB Teknoloji Enstitüsü" kurmak
- Çevresel teknolojilerin geliştirilmesini teşvik etmek
- Avrupa Teknoloji Girişimleri oluşturmak
- AB Gençlik Girişimi ile gençlerin işsizlik sorunuyla mücadele etmek

2. Üye ülkelerin daha iyi adapte olabilmeleri için yeni aktarım mekanizması

Avrupa Komisyonu, yenilenmiş Lizbon stratejisinin herşeyiyle nasıl uygulanacağına dair öneri getiriyor.

Buna göre,

- Üye ülkelerin parlamentoları ile görüşükten sonra kendi hükümetlerince kabul edecekleri istihdam ve büyüme için "Tek Ulusal Eylem Programı" oluşturulması

• Üye ülkelerin hükümetleri düzeyinde stratejinin farklı ögelerini koordine etmekten ve Lizbon programını sunmaktan sorumlu olacak Bay veya Bayan Lizbon atanması

• Büyüme ve istihdam için Ulusal Lizbon programlarının ekonomi ve istihdam için başlıca raporlama aracı olarak kullanılması

öngörülüyor.

Neden bu kez başarı elde edileceğine inanılıyor?

AB düzeyinde ve üye ülkelerde acil olarak büyüme ve iş konusunun ele alınması gerektiğine dair siyasi uzlaşma sağlanmış durumda. Yeni önerilen büyüme ve iş stratejisi AB düzeyinde ve üye ülkeler arasında net bir şekilde sorumluluk dağılımına dayanıyor. Avrupa Komisyonu'nun bu noktadaki görevi üye ülkeleri yönlendirmek ancak ekonomik reform sürecinde asıl sorumluluk üye ülkelere düşüyor.

Üye ülkelerin yoğun katılımının yenilenen stratejinin daha iyi uygulanmasına katkıda bulunacağı düşünülüyor. Ancak üye ülkelerin ekonomik reform için çok kararlı davranmaları ve vatandaşlarına bu reformların önemini açıklamaları gerektiği vurgulanıyor.

Komisyonun bu noktadaki rolü ne olacak?

AB düzeyinde, Komisyon politika belirlemedeki merkezi rolünü kullanacak ve bunların uygulamaya geçirilmesini sağlayacak. Parlamento ve Konsey ile çok yakın çalışacak. Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi, Bölgeler Komitesi ve Avrupa Yatırım Bankası gibi AB kurumlarının ilgili konulardaki uzmanlığından faydalanacak.

Ulusal düzeyde, Komisyon, kıyaslama, mali destek, sosyal diyalogun teşviki ve en iyi uygulamaların belirlenmesi hususunda üye ülkelerin işlerini kolaylaştırıcı rol oynayacak.

Ayrıca, Avrupa Komisyonu raporlama ve koordinasyon yöntemlerini kullanarak kaydedilen ilerlemeleri izleyecek ve değerlendirmesini yapacak.

Bu öneri ile ekonomik açıdan hedeflenenler neler?
Ne kadar büyüme ve iş bekleniyor?

Lizbon eylem planının en azından 2010 yılına kadar AB GSMH'sini % 3 artırması ve böylelikle 6 milyondan fazla iş olanağı yaratması bekleniyor.

Bütün bunlar aşağıdaki önlemlerin alınmasının ortak bir sonucu olarak ortaya çıkacak;

- İşgücü nüfusunun ortalama eğitim düzeyinde bir yıllık artışı GSMH'nin yüzde 0.3'den fazla büyümesini tetikleyecek bir önlem olarak görülüyor.
- AB'nin toplam Araştırma ve Geliştirme harcamalarını GSMH'nin % 2'sinden % 3'üne çıkarması GSMH düzeyini 2010 yılına kadar % 1.7 artırması ve yıllık GSMH büyüme oranını % 0.25 yükseltmesi hedefleniyor.

Telekomünikasyon ve elektrik piyasasının tam serbestleştirilmesi uzun vadede GSMH'nin % 0.6 oranında artmasını sağlayabilecek. Öte yandan daha fazla mali bütünleşmenin istihdam düzeyini % 0.5'e çıkarırken GSMH'yi de % 1.1 artıracığı tahmin ediliyor.

Yeni Büyüme ve İş gündemi ile önerilen mali çerçeve ve İstikrar Paketi arasındaki ilişki nedir?

Sağlam makro ekonomik ortam olmadan, sürdürülebilir kamu finansmanı sağlanamadan, ya da yeniliğe, Araştırma & Geliştirmeye yönelik uygun yatırım

yapılmadan büyüme sağlanamayacağına inanılıyor.

Sonuç olarak Lizbon stratejisi, AB'nin yaşlanan nüfusu nedeniyle karşılaşacağı sorunlarla mücadele edebilmesi ve gittikçe artan özellikle de Hindistan ve Çin gibi ülkelerden kaynaklanan uluslararası rekabet karşısında üretkenliğini, büyümesini ve istihdam yaratma gücünü koruyabilmesini amaçlıyor.

Berrak Alkan

ABHaber 08.02.2005 Brüksel